

naturligt at gennemføre det her, og jeg tror, at det er en Foranstaltning, vi alle ere meget fornøjede med. Dette, at Folk kunne gaa hen og afgive deres Stemme ganske frit og uhindret, saaledes at ingen ved, hvorledes de have stemt, at de kunne stemme fuldstændig frit efter deres eget Hjerte og Godtbefindende, er et saa stort Gode, at det ikke kan undervurderes. — Det tredje Gode, som dette Forslag ogsaa indeholder, er Forholdstalsvalgmaaden. Det er sikkert ogsaa den Valgmaade, der yder størst Retfærdighed til alle Sider. Ogsaa herved vil Højre vistnok kunne være i Stand til at yde Forslaget sin Tilslutning. De politiske Forhold have været af den Natur, at Højre omkring i Sogneraadene paa Landet i alt Fald har været sat ud af Spillet, i alt Fald i de allerfleste Egne. Men hvis vi nu gennemføre dette Lovforslag, kunde det dog tænkes, at der var adskillige Steder, hvor Højre ogsaa som Parti kunde sætte Folk ind i de kommunale Raad. Det mener jeg selvfølgelig ikke er det bedste ved Forslaget. Nej, det er, at de forskellige Partier, de forskellige Afskygninger eller Interesser kunne blive repræsenterede i de kommunale Raad, saaledes at disse derved faa en mere alsidig Sammensætning, hvad der er et meget stort Gode. Men i dette Lovforslag hilsner jeg som det største og bedste, at det er den almindelige Valgret, som ogsaa er Kærnepunktet her. Som Forholdene nu ere — vi have dem jo paa nært Hold og kende dem allesammen — vide vi, at $\frac{4}{5}$ ude paa Landet have ikke Spor af Indfyldelse paa, hvorledes Flertallet i de kommunale Raad kommer til at se ud. Hvad Provinsbyerne angaar, ere de uden Indfyldelse paa, hvorledes den ene Halvdel kommer til at se ud. For København er det noget anderledes, her er Forholdet det, at alle, der ikke have en bestemt Indtægt, ikke svare Skat af 1,000 Kr., ere holdte ude. Alle Vegne, om end Grundlaget er forskelligt, er det saaledes, at den almindelige Valgret paa alle Punkter er holdt nede. Jeg finder Forholdet grimtest paa Landet, idet de $\frac{4}{5}$ af Befolkningen ere fuldstændig uden Indfyldelse paa, hvorledes Kommunalraadene sammensættes, og at det er $\frac{1}{5}$, som behersker det hele. Naar jeg siger $\frac{1}{5}$, er jeg ikke blind for, at det ikke engang er saa, thi Flertallet indenfor den ene $\frac{1}{5}$ \circ : $\frac{1}{9}$ bestemmer, hvorledes Flertallet skal se ud, medens de $\frac{8}{9}$ af de kommunale Vælgere ingen Indfyldelse have. Dette er en saa forældet Valgmaade, at man skulde tro, det var utænkeligt at opretholde den 50 Aar

efter, at vi have faaet den almindelige Valgret ved de politiske Valg. Det havde dog maaske været mere naturligt, om man havde begyndt modsat og først var gaaet til almindelig Valgret i Kommunerne, inden man gik til almindelig Valgret til Rigsdagen. Her til Folketinget fik vi almindelig Valgret for over 50 Aar siden, og ingen havde vel drømt om, at der skulde gaa over et halvt Hundrede Aar, inden vi naaede til at faa dette Princip anerkendt i Kommunerne. Værre end i Sognekommunerne er det endda i Amtsrådene. En mere aristokratisk Sammensætning end Amtsrådene, mere Valggeometri, end der her er øvet, kan man vel overhovedet næppe tænke sig. Den højstbeskattede Femtedel eller rettere Niendedel har ikke en Gang Indfyldelse paa Flertallets Sammensætning i Amtsrådene. Denne lille, privilegerede Del af de kommunale Vælgere er kun i Stand til at besætte Halvdelen af Amtsrådet, medens den anden Halvdel er langt finere sammensat. Finere Valggeometri, mere aristokratisk Valgmaade end den, der finder Sted ved Amtsrådsvalgene, kan vel overhovedet neppe udregnes. At man derfor i allerhøjeste Grad trænger til Forandringer paa dette Omraade, anerkendes i større og større Grad fra alle Sider, ogsaa af Mænd inden for Højre, tror jeg at turde sige, og dette varsler godt for dette Lovforslag.

Nu er der dem, som gerne ville give det Udseende af, at der inden for Venstre maaske er Uenighed om dette Spørgsmaal, eller i alt Fald ville give det Udseende af, at der er Mænd inden for Venstre, der ikke nærere synderlig Kærlighed til denne Sag. Dem, der maaske spekulere i Venstres Uenighed paa dette Punkt, tror jeg, jeg kan berolige. De behøve ingen Frygt at nære. Ligesom Venstres bedste Mænd op gennem Tiderne have knyttet deres Navne til denne Sag, til Forslag om den almindelige Valgret, saaledes er der hverken i denne Sal eller uden for denne Sal Folk, der give sig ud for at være Venstrømænd, men som ere imod den almindelige kommunale Valgret. Hvis man ikke vil tro derpaa, er Beviset let at føre: Naar vi se hen til de store Foretagender, som i den sidste Menneskealder have baaret vort Land oppe — jeg sigter herved til Andelsbevægelsen —, er den jo baaren frem væsentligt af danske Gaardmænd. Men netop her paa dette store Felt, der økonomisk har baaret vort Fædreland i den sidste Menneskealder, have de danske Gaardmænd vist et saa stort Frisind, at ingen har Ret